

Innst. O. nr. 25

(2005-2006)

Innstilling til Odelstinget fra justiskomiteen

Ot.prp. nr. 27 (2005-2006)

Innstilling fra justiskomiteen A) Om lov om oppløsning av stamhuset Ekeberg og B) Om lov om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstolloven) og enkelte andre lover

Til Odelstinget

1. PROPOSISJONENS HOVEDINNHOLD

1.1 Sammendrag

Justisdepartementet legger i proposisjonen frem forslag til to lover.

For det første fremmes forslag til lov om oppløsning av stamhuset Ekeberg, slik at fideikommisskapitalen blir stamhusbesitterens frie eiendom.

For det annet fremmes forslag til lov om endringer i domstolloven og enkelte andre lover. Det foreslås at det i domstolloven inntas en hjemmel for en begrenset prøveordning med bruk av videokonferanseteknikk og annen fjernmøteteknologi i nærmere utvalgte pilotdomstoler. I saker som faller inn under prøveordningen vil pilotdomstolene kunne gå lenger i å benytte videokonferanseutstyr til fjernmøter og fjernavhør enn det er adgang til etter dagens regler. Prøveordningen skal danne grunnlag for å vurdere fordeler og ulemper med bruk av videokonferanseteknikk i både sivile saker og straffesaker.

Det foreslås videre en endring i straffeprosessloven som innebærer at oppgaven med antakelse av advokater til de offentlige verv som faste forsvarere overføres fra Justisdepartementet til Domstoladministrasjonen.

Endringsloven inneholder også et forslag til endring i voldsoffererstatningsloven. Det foreslås at saker som er til klagebehandling hos Erstatningsnemnda for voldsofre, og som ikke byr på vesentlige tvilsprosmål, kan avgjøres av nemndas leder alene, og at

nemnda i slike saker også kan delegere vedtaksmyndighet til Justissekretariatene.

Det foreslås videre en endring i dekningsloven kapittel 3, slik at de oppgavene som i dag tilligger fylkesmannen overføres til Stiftelsestilsynet.

Det foreslås også endringer i panteloven og tvangsfullbyrdsloven mv. som følge av omlegging av leierett til borettsrett til aksjeleiligheter.

Dessuten foreslås endringer i rettshjelpsloven. Det er vedtatt endringer i rettshjelpsloven, som i hovedtrekk tar sikte på å forenkle regelverket og gjøre det mer forutberegnelig for brukerne. Loven trer i kraft 1. januar 2006. I tidsrommet før lovens ikrafttredelse har Stortinget vedtatt forskjellige endringer i rettshjelpsloven slik den lyder i dag. For å bringe endringsloven i samsvar med gjeldende rett, er det behov for en videreføring av disse endringene. Endringene er således kun av formell art, de vil ikke ha nevneverdige økonomiske eller administrative konsekvenser, og det vises derfor til merknadene til de enkelte bestemmelsene i proposisjonen. Det samme gjelder et forslag om opphevelse av en endring i domstolloven § 33 a, forslag om to endringer i politiloven, samt rettelser av enkelte feil i panteloven, stiftelsesloven, bustadbyggjelagslova, burettslagslova, straffeloven og straffeprosessloven.

2. OPPLØSNING AV STAMHUSET EKEBERG

2.1 Sammendrag

Stamhus reguleres i første rekke av stamhusloven av 1888 (stamhusforskriften av 1896). Reglene innebærer bl.a. en begrensning av rådigheten over stamhuskapitalen og stiller krav om godkjennelse av Justisdepartementet når det gjelder stamhusets regnskaper og plassering av stamhusets aktiva.

I høringsnotat 5. april 2005 ble det foreslått at stamhuset Ekeberg oppløses og at stamhuskapitalen blir stamhusbesitterens frie eiendom. Det er stamhusbesitter Søren Røhrt som har fremmet forslaget.

Den siste av stamhusets eiendommer ble solgt i 1932. Salgssummen er bevart som fideikommisskapital for familien. På tross av at stamhuset ikke lenger eier fast eiendom, er fideikommisskapitalen underlagt stamhusloven og stamhusforskriften. Fideikommisskapitalen er pr. 31. desember 2004 kun kr 536 576. Den samlede avkastningen som skal tillegges fideikommisskapitalen etter stamhusloven, er lavere enn administrasjonskostnadene. Dette har ledet til at fideikommisskapitalen gradvis har blitt forringet.

Departementet har merket seg at ingen av høringsinstansene er imot lovforslaget. Stamhuset har ikke lenger noen praktisk betydning, og administrasjonskostnadene har i lengre tid vært høyere enn avkastningen av fideikommisskapitalen. Dette har medført at fideikommisskapitalen synker i verdi.

Departementet er derfor kommet til at stamhuset Ekeberg bør oppløses og at fideikommisskapitalen blir stamhusbesitterens frie eiendom.

En oppløsning av stamhuset vil frita staten v/Justisdepartementet for tilsynsfunksjonene overfor stamhuset etter stamhusloven og stamhusforskriften. Disse oppgavene har imidlertid ikke krevd nevneverdige ressurser. En oppløsning vil videre innebære at kapitalen ikke forringes som følge av de administrasjonskostnadene som i dag er knyttet til fideikommisskapitalen. En oppløsning av stamhuset Ekeberg vil medføre at vi bare har ett stamhus igjen i Norge, nemlig stamhuset Jarlsberg.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Anne Marit Bjørnflaten, Thomas Breen, Ingrid Heggø og Hilde Magnusson Lydvo, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Solveig Horne og Thore A. Nistad, fra Høyre, Elisabeth Aspaker og André Oktay Dahl, og fra Sosialistisk Venstreparti, Olav Gunnar Ballo, slutter seg til Regjeringens forslag om at stamhuset Ekeberg oppløses slik at fideikommisskapitalen blir stamhusbesitterens frie eiendom. Komiteen har merket seg at ingen av høringsinstansene er imot lovforslaget. Stamhuset har ikke lenger noen praktisk betydning, og administrasjonskostnadene har i lengre tid vært høyere enn avkastningen av fideikommisskapitalen. Dette har medført at fideikommisskapitalen synker i verdi. Det vises i den forbindelse til stamhusloven § 8 første ledd, der det fremgår at det kun er 10 pst. av avkastningen som skal tillegges fideikommisska-

pitalen. De resterende 90 pst. av avkastningen kan i utgangspunktet disponeres fritt av stamhusbesitteren. Samtidig er det fideikommisskapitalen som dekker administrasjonskostnadene.

Komiteen har merket seg at en oppløsning av stamhuset vil frita staten v/Justisdepartementet for tilsynsfunksjonene overfor stamhuset etter stamhusloven og stamhusforskriften. Disse oppgavene har imidlertid ikke krevd nevneverdige ressurser. En oppløsning vil videre innebære at kapitalen ikke forringes som følge av de administrasjonskostnadene som i dag er knyttet til fideikommisskapitalen. En oppløsning av stamhuset Ekeberg vil medføre at vi bare har ett stamhus igjen i Norge, nemlig stamhuset Jarlsberg.

3. PRØVEORDNING OM BRUK AV FJERNMØTETEKNOLOGI I DOMSTOLENE

3.1 Sammendrag

I NOU 2001:32 Rett på sak foreslo Tvistemålsutvalget at det gis en lovhjemmel til å utarbeide regler om fjernmøter, herunder en forsøksordning med bruk av fjernmøter under hovedforhandling og andre rettsmøter. Domstoladministrasjonen fulgte opp dette med en anbefaling om at det gis hjemmel for forsøk med bruk av videokonferanseutstyr også i straffesaker.

I Ot.prp. nr. 51 (2004-2005) om lov om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) kapittel 19, påpekte Justisdepartementet at dagens regelverk ikke åpner for bruk av videokonferanse på alle de områder for domstolenes saksavvikling som det er ønskelig at omfattes av prøveordningen. På andre områder er det ønskelig med en klarere hjemmel for bruk av videokonferanse enn det som følger av dagens lovgivning i prøveordningen.

På denne bakgrunn ble det i høringsbrev 21. juni 2005 foreslått å gi en hjemmel i domstolloven § 143 for å innføre en prøveordning om bruk av fjernmøteteknologi, hvis nærmere innhold blir fastsatt ved forskrift.

De fleste av høringsinstansene er overveiende positive til en prøveordning med bruk av videokonferanse og annen fjernmøteteknologi ved noen utvalgte pilotdomstoler, og støtter lovforslag.

Etter departementets oppfatning bør det gjennomføres en prøveordning med bruk av videokonferanser og annen fjernmøteteknologi i domstolene ved noen relativt få utvalgte pilotinstallasjoner i domstolene, politiet, påtalemyndigheten og kriminalomsorgen. Departementet slutter seg til Regjeringsadvokatens anbefaling om at uttrykket "videokonferanse" sløyfes i domstolloven ny § 143, idet begrepet "fjern-

møteteknologi" må anses å dekke også videokonferanser.

Ved en prøveordning vil man vinne verdifull erfaring som vil danne grunnlaget for en nærmere vurdering av om bruk av fjernmøteteknologi på visse områder bør gjøres til et permanent og generelt alternativ til ordinære rettsmøter med partenes, siktedes, vitners, sakkyndiges og tolkers fysiske tilstedeværelse. En slik prøveordning, som forutsetningsvis skal hjemle bruk av videokonferanseteknikk og annen fjernmøteteknologi utover det som det i dag er adgang til, og som dessuten til en viss forstand skal være bindende for pilotinstallasjonene, krever lov hjemmel. Det nærmere omfang og utformingen av prøveordningen bør fastsettes i forskrift.

Departementet har merket seg at flere av høringsinstansene går inn for å tillate bruk av fjernmøter også ved førstegangs varetektsfengsling. Høringsinstansene fremholder at det ikke vil være knyttet store rettssikkerhetsmessige betenkeligheter til bruk av videokonferanse ved slike rettsmøter når det både er krav om at siktede samtykker og at retten finner avholdelse av fjernmøte ubetenkelig.

Departementet foreslår at domstolloven § 143 blir utformet slik at den vil gjelde generelt for rettsmøter om varetektsfengsling, men at forskriften i første omgang blir utformet til kun å gjelde forlenget varetektsfengsling. Dermed åpnes det for at departementet under prosjektet kan utvide prøveordningen til også å omfatte rettsmøter om førstegangs varetektsfengsling.

Departementet fastholder at bruk av fjernmøter under forsøksordningen som hovedregel bør være betinget av samtykke fra siktede eller partene både i sivile saker og i straffesaker. Unntaket gjelder ved saksforberedende rettsmøter i sivile saker, hvor samtykke ikke anses nødvendig. Etter departementets syn bør det vinnes mer erfaring om bruk av fjernmøteteknologi før det åpnes for fjernmøter uten partenes samtykke.

I tillegg til samtykkekravet, bør det i straffesaker oppstilles som vilkår at retten alltid skal kunne vurdere om bruk av fjernmøteteknologi i rettsmøter er ubetenkelig tatt i betraktning formålet med rettsmøtet og øvrige omstendigheter, og om rettsmøtet vil medføre omkostninger eller vanskeligheter som ikke står i rimelig forhold til betydningen av at siktede møter. Utover samtykkekravet bør det i sivile saker kun oppstilles som vilkår at retten må finne det forsvarlig å gjennomføre hovedforhandling eller rettsmegling som fjernmøte.

Når det gjelder fjernavhør av vitner og sakkyndige i prøveordningen, bør det i forskriften åpnes for en noe videre adgang til å beslutte dette enn etter dagens regelverk. Departementet går inn for at nåværende begrensning med hensyn til fjernavhør av vitner av

avgjørende betydning for saken, bortfaller. Departementet forutsetter imidlertid at fjernavhør av sentrale vitner gjennomføres ved bruk av videokonferanse, det vil si bruk av både lyd og bilde. Bruk av fjernavhør bør etter departementets syn under enhver omstendighet være betinget av at retten finner fjernavhør ubetenkelig tatt i betraktning formålet med avhøret og de øvrige omstendigheter.

Videre legger departementet opp til at det i forskriften åpnes for fjernavhør av tolk ved skjermtolkning. Dette er i tråd med den nye tvisteloven, hvor det er forutsatt at avhør med tolk kan gjennomføres som fjernavhør. Etter departementets syn bør det i likhet med avhør av vitner og sakkyndige være et vilkår for å gjennomføre fjernavhør med tolk, at retten finner det ubetenkelig ut fra formålet med avhøret.

En forutsetning for at fjernmøteteknologi skal bli et hensiktsmessig middel til økt effektivitet og fleksibilitet i saksavvikling i prøveordningen, er at pilotdomstolene har tilgjengelig teknisk utstyr av høy kvalitet. I tillegg er det viktig at det gis nødvendig opplæring, at systemet er lett å bruke og at det finnes teknisk assistanse tilgjengelig for å løse problemer som dukker opp underveis. Etter departementets syn vil gode tekniske løsninger som blir håndtert på en kvalifisert måte i de fleste tilfeller ivareta både hensynet til solennitet og bevisumiddelbarhet under prøveordningen.

Kostnadene ved å ta i bruk videokonferanseteknologi er relativt høye. Utgiftene til videokonferanseutstyr per lokasjon vil være i størrelsesorden kr 150 000-400 000, avhengig av krav til utstyr. I tillegg kommer utgiftene til telekommunikasjon. På denne bakgrunn vil det offentliges utgifter til investeringer i forsøksprosjektet over et par år antagelig beløpe seg til ca. 3 mill. kroner, som forutsettes å dekkes innenfor gjeldende budsjettammer.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen er enig med Regjeringen i at det i domstolloven inntas en hjemmel for en begrenset prøveordning med bruk av videokonferanseteknikk og annen fjernmøteteknologi i nærmere utvalgte pilotdomstoler. I saker som faller inn under prøveordningen, vil pilotdomstolene kunne gå lenger i å benytte videokonferanseutstyr til fjernmøter og fjernavhør enn det er adgang til etter dagens regler. Lovforslaget er i samsvar med en overordnet målsetting om utvidet bruk av informasjons- og kommunikasjons-teknologi (IKT) i justissektoren. Økt bruk av fjernmøteteknologi vil etter komiteens syn muliggjøre en mer effektiv rettergang, som antas å gi gevinster for både partene, domstolene og samfunnet for øvrig. Prøveordningen skal danne grunnlag for å vurdere fordeler og ulemper med bruk av videokonferanseteknikk i både sivile saker og straffesaker. Gevinster

i form av redusert tid, penger og sikkerhetsrisiko ved fangetransport, skal måles mot kostnader til anskaffelse og drift av videokonferanseutstyret.

Komiteen viser til at det er bred enighet om at domstolene bør tilpasses moderne informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) på linje med samfunns- og næringslivet for øvrig. En del virksomheter i justissektoren har allerede prøvd videokonferanseutstyr som et verktøy til bedre ressursutnyttelse og effektivisering. Utstyret har så langt hovedsakelig blitt brukt i forbindelse med møtevirksomhet og opplæring.

Komiteen viser til at man også i proposisjonen peker på en rekke forhold som indikerer at man ved bruk av slik teknologi innen hele rettspleien kan spare store ressurser på sikt.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at den videre utformingen av prøveordningen foreslås fastsatt i forskrift, og støtter dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet har ved tidligere budsjettbehandlinger vist til de muligheter for effektivisering som ligger i å benytte seg av slik teknologi.

Videre viser disse medlemmer til at politiet i dag bruker betydelige ressurser til transport av varetektsinnsatte til fremstilling for retten, i tillegg til andre fremstillinger og transporter. Disse medlemmer vil også fremheve at politiutdannet personell er et knapphetsgode som primært bør benyttes til oppgaver som krever politifaglig kompetanse, noe disse medlemmer stiller seg bak.

Disse medlemmer viser også til en utredning fra Politidirektoratet i 2002 om effektivisering av politiets fangetransporter, hvor det fremkommer at det medgikk rundt 150 årsverk til transporter og fremstillinger, samt at ifølge tall fra 2004 avga Oslo politidistrikt 2 896 dagsverk fra annen polititjeneste til fremstillinger i Oslo tinghus. Fangetransportene alene koster Oslo politidistrikt over 100 mill. kroner i 2004. Bruk av videokonferanser i fjernmøter og fjernavhør i forbindelse med varetektsfengsling vil redusere fluktfaren. Det vil redusere faren for liv og helse både for siktede og andre. Disse medlemmer tiltrer disse synspunkter og ser store muligheter for effektivisering.

Disse medlemmer mener det ved tolketjenester og vitneførsel av sakkyndige ikke finnes noen betenkeligheter ved bruk av slik teknologi. Utgifter til tolketjenester er økende, og bruk av fjernmøteteknologi vil kunne redusere kostnadene og møte det økte behov for tolketjenester.

Disse medlemmer viser til at det er noe uenighet i høringsuttalelsene om man skal kunne bruke fjernmøteteknologi ved eksempelvis førstegangs-fremstilling. Slik disse medlemmer ser det, bør en prøveordning være så bred som mulig. Nettopp fordi dette vil gi best erfaringsgrunnlag. Det må også presiseres at det er vektige høringsinstanser som ønsker å utvide denne prøveordningen til også å kunne gjelde førstegangs-fremstilling for varetekt. Disse medlemmer vil tiltre de synspunkter som disse høringsinstansene fremholder. Tilsvarende gjelder også bruk i forhold til saksforberedende rettsmøter. Det som anføres mot utstrakt bruk av slik teknologi, er det såkalte solennitetshensynet. Det vil si at en høytidlig ramme og det å måtte møte for en rett foran en dommer, gjør det mer sannsynlig at "stundens alvor" vil synke inn over den mistenkte eller tiltalte og at dette vil føre til at listen for å lyve ligger høyere. Disse medlemmer mener det nok likevel er slik at man har hatt en slags normalisering av det med straff og det med å møte i retten. Dette også fordi stadig større del av befolkningen har blitt straffet, spesielt ved bøtestraff. Dette svekker betydningen av solennitetshensynet i forhold til tidligere.

Når det gjelder spørsmålet om bruken av fjernmøteteknologi skal være betinget av at mistenkte eller tiltalte samtykker, mener disse medlemmer at dette ikke bør være et krav. Dette vil føre til at "vanskelige" personer kan sabotere eller innskrenke denne ordningen. Disse medlemmer mener for øvrig at det vil være tilstrekkelig for å ivareta partenes interesse at retten mener det ikke vil være rettsikkerhetsmessig betenkelig at man bruker slik teknologi. Rettens vurdering vil således være eneste skranke i forhold til bruk av slik teknologi.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

"I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstolloven) gjøres følgende endring:

Ny § 143 skal lyde:

Kongen kan i forskrift bestemme at det etableres en prøveordning ved enkelte tingretter og lagmannsretter om bruk av fjernmøteteknologi ved saksforberedende rettsmøter og hovedforhandling, herunder inngåelse av rettsforlik, samt ved behandlingen av straffesaker, herunder straffeprosessuelle spørsmål, og ved avhør av vitner, sakkyndige og bruk av tolketjenester."

Komiteens medlemmer fra Høyre legger til grunn at det er viktig at det gis hjemmel for forsøk med bruk av videokonferanseutstyr også i straffesaker. Disse medlemmer viser til at denne

type forsøksvirksomhet er viktig for å sikre at tildelte ressurser nyttes på en mest mulig effektiv måte, samtidig som nødvendige rettssikkerhetshensyn og krav til straffesaksbehandlingen ivaretas. Disse medlemmer viser til at regjeringspartiene har sagt at man skal utvikle forsøksordningen med alternativ fangetransport. Dette ble gjort før forsøksperioden var utløpt og innebar at man fjernet et annet incentiv til å nytte tilgjengelige ressurser på politiets kjerneoppgaver på en effektiv måte.

Disse medlemmer stiller seg derfor positive til at stortingsflertallet viser en noe større vilje til nytenkning ved å videreføre regjeringen Bondeviks forslag til bruk av videokonferanseutstyr i straffesaker. Disse medlemmer er av den oppfatning at bruk av videokonferanseutstyr vil være et nyttig virkemiddel i straffesaksbehandlingen og ser det som naturlig at erfaringene som gjøres, evalueres fortløpende med sikte på at det foretas en rask vurdering av hvorvidt ordningen kan gjøres permanent.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen fremlegge sak om eventuell utvidelse av forsøksordning med bruk av videokonferanseteknikk og fjernmøteteknologi innen 2007."

4. ANTAKELSE AV FASTE FORSVARERE

4.1 Sammendrag

Justisdepartementet er bemyndiget til å anta advokater til de offentlige verv som faste forsvarere. Kunngjøring av ledige verv som faste forsvarere i vedkommende lagsogn og en vurdering av søknadene, skal foretas av den enkelte tingrett. Embetsleder ved domstolen avgir skriftlig uttalelse til førstelagmannen i vedkommende lagmannsrett, som deretter fremmer forslag til innstilling til Justisdepartementet. Kunngjøring av ledige verv som faste forsvarere for Høyesterett, foretas av departementet. Søknadene sendes Høyesterett for en vurdering, som fremmer sitt forslag til innstilling til departementet.

I høringsnotat av 24. juni 2004 ble det for det første foreslått at oppgaven med å anta advokater til de offentlige verv som faste forsvarere overføres fra Justisdepartementet til et annet organ. Domstoladministrasjonen ble foreslått. I høringsnotatet ble det også foreslått å innføre en åremålsperiode for faste forsvarere for tingrett og lagmannsrett. Det ble foreslått at åremålsperioden settes til åtte år, tilsvarende åremålsperiodens lengde ved Høyesterett. Det ble imidlertid foreslått at det skal være adgang til gjenoppnevning, i motsetning til hva som gjelder for faste forsvarere for Høyesterett.

Flere høringsinstanser har hatt synspunkter på forslaget, særlig med hensyn til varigheten av åremålet og om det skal være adgang til gjenoppnevning. Dette forslaget krever imidlertid ikke lovendring, og er følgelig ikke gjenstand for nærmere omtale i odelstingsproposisjonen.

Departementet har merket seg at de fleste av høringsinstansene som har uttalt seg, gir sin tilslutning til lovforslaget, herunder at kompetansen til å anta de faste forsvarere legges til Domstoladministrasjonen. Justisdepartementet, som til nå har vært bemyndiget til å anta advokater til de offentlige verv som faste forsvarere, synes dagens praktisering av selve ordningen har fungert tilfredsstillende. De kan derfor ikke se behov for at det på det nåværende tidspunkt gjøres noen endringer. Dersom Domstoladministrasjonen, etter å ha utøvet oppgaven over en viss tid, mener det er behov for en endring av praksis, vil dette kunne gjøres i forbindelse med en evaluering av ordningen. Mindre endringer av praksis omkring antakelse av verv som faste forsvarere vil kunne gjennomføres uten at det krever lov- eller forskriftsendring.

Departementet har merket seg at Høyesteretts prinsipielle oppfatning er at Høyesterett selv bør anta faste forsvarere som kan føre saker for landets øverste domstol. Høyesterett viser bl.a. til hensynet til sin faglige kompetanse ved vurderingen av de aktuelle kandidater. Justisdepartementet har forståelse for Høyesteretts syn, men er av den oppfatning at det kan være uheldig at en domstol selv antar sine faste forsvarere, da dette vil kunne være egnet til å svekke tiliten til en dommers uhildethet overfor en fast forsvarer som blir antatt. Ved at domstolen avgir forslag til innstilling, vil dessuten Høyesterett uansett ha vesentlig innflytelse på hvilke forsvarere som antas.

En overføring av oppgaven med antakelse av faste forsvarere fra Justisdepartementet til Domstoladministrasjonen, vil medføre noe mer administrativt arbeid for sistnevnte. Anslagsvis vil det kunne være tale om et arbeid som utgjør om lag 10 pst. av et årsverk. Utgiftsøkningen er av beskjedne størrelse, og må etter departementets oppfatning tilfredsstillende kunne løses innenfor dagens budsjettammer.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen støtter Regjeringens forslag om en endring i straffeprosessloven slik at oppgaven med antakelse av advokater til de offentlige verv som faste forsvarere overføres fra Justisdepartementet til Domstoladministrasjonen. Oppgaven vil falle naturlig inn under Domstoladministrasjonens virksomhet og vil bidra til å rendyrke departementets rolle som faglig sekretariat for politisk ledelse.

5. DELEGERING AV MYNDIGHET FRA ERSTATNINGSNEMNDA FOR VOLDSOFFRE

5.1 Sammendrag

Etter voldsoffererstatningsloven avgjøres søknader om voldsoffererstatning av Kontoret for voldsoffererstatning i første instans, og Erstatningsnemnda for voldsofre er klageinstans. Nemnda har en leder, en varaleder og to medlemmer med personlige varamedlemmer. Alle oppnevnes av Justisdepartementet for 4 år av gangen. Justissekretariatene er sekretariat for Erstatningsnemnda for voldsofre og forbereder sakene, blant annet ved å skrive utkast til vedtak.

I høringsnotat 8. april 2005 ble det foreslått flere endringer i voldsoffererstatningsloven. Ett av forslagene var en endring i kompetansebestemmelsene i voldsoffererstatningsloven § 13. Forslaget gikk ut på at saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan avgjøres av Voldsoffererstatningsnemndas leder alene, og at nemnda i slike saker også kan delegere vedtaksmyndighet til Justissekretariatene.

Justisdepartementet sendte i april 2005 utkast til lov om endringer i voldsoffererstatningsloven m.m. på høring. Den ble også sendt til flere andre instanser etter henvendelser til departementet. Dessuten har høringsnotatet vært tilgjengelig på Justisdepartementets nettsted. Det er kun 8 innstanser som har avgitt uttalelse til forslagene.

Departementet velger å fremme forslaget om endringer i kompetansebestemmelsen før det er utarbeidet en proposisjon om øvrige endringer i voldsoffererstatningsloven. Dette skyldes et ønske om å bidra til en raskere saksavvikling i klagesakene. Å legge avgjørelsesmyndighet i saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål til nemndas leder eller Justissekretariatene, vil for det første bidra til å redusere saksbehandlingstiden ytterligere. For det andre vil det medføre at nemnda får tid til å konsentrere seg om de tvilsomme og vanskelige sakene, hvor deres særlige kompetanse kommer til sin rett. Nemndas leder skal ha og har meget høy kompetanse og god oversikt over nemndas praksis. Det samme gjelder Justissekretariatene.

Endringer i saksbehandlingsreglene vil også få økonomiske og administrative konsekvenser. Klagesaker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål skal etter forslaget kunne avgjøres av nemndas leder alene, og i slike saker skal også avgjørelsesmyndigheten kunne delegeres til Justissekretariatene. Dette vil kunne redusere saksbehandlingstiden og omkostningene knyttet til klagesaksbehandlingen.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen merker seg at Regjeringen har foreslått at saker som er til klagebehandling hos Erstat-

ningsnemnda for voldsofre, og som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan avgjøres av nemndas leder alene, og at nemnda i slike saker også kan delegere vedtaksmyndighet til Justissekretariatene. Regjeringens begrunnelse for forslaget er at en delegasjon vil bidra til en raskere saksavvikling i de enklere klagesakene og at Erstatningsnemnda for voldsofre dermed får tid til å konsentrere seg om de tvilsomme og vanskelige sakene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti, har merket seg Regjeringens forslag og begrunnelse, men er kommet til at behandlingen av dette lovforslaget bør sees i sammenheng med øvrige forslag til endringer i voldsoffererstatningsloven som Regjeringen har varslet at vil bli fremmet i 2006. På denne bakgrunn foreslår flertallet at Odelstinget ikke fatter vedtak i samsvar med Regjeringens forslag her.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ser frem til den varslede evaluering og gjennomgang av systemet og forholdene rundt voldsoffererstatning. Disse medlemmer har flere ganger tidligere pekt på behovet for å ivareta de som er offer for kriminalitet bedre enn det vi i dag ser er tilfellet.

Disse medlemmer er bekymret over at det tar for lang tid å få voldsoffererstatning og at køene av saker for Voldsoffererstatningsnemnda synes økende. Disse medlemmer har derfor forståelse for at man ønsker å effektivisere saksbehandlingen. Det å delegere myndighet til både å innvilge og avslå søknader slik regjeringen Stoltenberg foreslår i denne proposisjonen, er ingen holdbar løsning. Disse medlemmer mener at et eventuelt avslag eller endringer i erstatningssummer skal måtte behandles av nemnda. For raskere å redusere saksbehandlingstiden, mener disse medlemmer likevel at kurante saker som ikke byr på vesentlig tvilsspørsmål bør kunne innvilges som omsøkt, uten full nemndsbehandling. Dette vil medføre en raskere saksavvikling av kurante saker, hvor mange kun venter på erstatning de åpenbart har krav på, slik at ressurser frigjøres til behandling av saker der det er tvil eller man vil gjøre endringer.

Disse medlemmer presiserer at slik avgjørelsesmyndighet kun skal gjelde der man innvilger som omsøkt. Dersom nemndas leder eller den som har fått delegert myndighet, ønsker å avslå eller å foreta endringer i forhold til erstatning eller utbetaling, må saken derimot behandles i nemnda på alminnelig måte.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"I lov 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling

m.m. (voldsoffererstatningsloven) gjøres følgende endring:

§ 13 nytt tredje ledd skal lyde:

I saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan nemndas leder innvilge søknader om voldsoffererstatning. Dette gjelder kun der søknaden innvilges som omsøkt og det ikke foretas endringer i forhold til erstatningen. I slike saker kan nemnda også delegere tilsvarende myndighet til å innvilge søknader til Justissekretariatene."

6. ENDRINGER I DEKNINGSLOVEN KAPITTEL 3 - OVERFØRING AV MYNDIGHET FRA FYLKESMANNEN TIL STIFTELSESTILSYNET

6.1 Sammendrag

Flere bestemmelser i dekningsloven kapittel 3 om private beslagsforbud legger kompetanse til fylkesmannen.

Departementet foreslår i proposisjonen at bestemmelsene i dekningsloven kapittel 3 som legger kompetanse til fylkesmannen endres, slik at Stiftelsestilsynet får kompetanse etter disse bestemmelsene. Oppgavene som i dag er gitt fylkesmannen etter dekningsloven kapittel 3, har likhetstrekk med Stiftelsestilsynets oppgaver etter stiftelsesloven. Departementet mener at oppgavene etter de forskjellige bestemmelsene i dekningsloven kapittel 3 bør ligge hos samme organ.

Departementet antar at man ved å legge kompetansen etter bestemmelsene i dekningsloven kapittel 3 til Stiftelsestilsynet, vil sikre en mer effektiv og enhetlig saksbehandling. Forslaget antas ikke å ha økonomiske eller administrative konsekvenser utover dette.

6.2 Komiteens merknader

Komiteen er enig i Regjeringens forslag om at de bestemmelsene i dekningsloven kapittel 3 som legger kompetanse til fylkesmannen, endres, slik at Stiftelsestilsynet får kompetanse også etter disse bestemmelsene. Riktignok er fylkesmennene overordnet forvaltningsorgan i forhold til overformynderiets oppgaver, og overformynderiet er tillagt oppgaver etter dekningsloven kapittel 3. Men det kan forventes omfattende endringer i vergemålslovgivningen på bakgrunn av NOU 2004:16 Vergemål. Oppgavene som i dag er gitt fylkesmannen etter dekningsloven kapittel 3, har likhetstrekk med Stiftelsestilsynets oppgaver etter stiftelsesloven. Komiteen mener

derfor i likhet med Regjeringen at oppgavene etter de forskjellige bestemmelsene i dekningsloven kapittel 3 bør ligge hos samme organ. Ved å legge kompetansen til Stiftelsestilsynet, vil dette etter komiteens syn sikre en mer effektiv og enhetlig saksbehandling.

7. ENDRINGER I PANTELOVEN OG TVANGSFULLBYRDELSLOVEN MV. SOM FØLGE AV OMLEGGING AV LEIERETT TIL BORETT TIL AKSJE- LEILIGHETER

7.1 Sammendrag

Ved borettslagsloven har andelseierne fått en borettsrett til boligene i borettslag. Det følger av borettslagsloven at hver andel i et borettslag gir enerett til å bruke en bolig i borettslaget. Formålet med endringen fra leierett til borettsrett var bl.a. å understreke at borettslag er en indirekte eiermodell for boliger og ikke en variant av leieboliger.

Det foreslås også enkelte endringer i reglene om adkomstdokumenter til husrom i bl.a. panteloven og tvangsfullbyrdesloven. Forslaget går for det første ut på enkelte terminologiske endringer som følge av at aksjeeiere i boligaksjeselskaper med den nye borettslagsloven har fått en "borettsrett" i stedet for en "leierett" til sine boliger. For det annet går det ut på en endring i rettsvernsregelen for pant i adkomstdokumenter til aksjeleiligheter, som går ut på at det ikke lenger skal være et krav om at aksjebeviset overleveres for at panteretten skal få rettsvern.

7.2 Komiteens merknader

Komiteen er enig i Regjeringens forslag. Forslaget innebærer for det første enkelte terminologiske endringer som følge av at aksjeeiere i boligaksjeselskaper med den nye borettslagsloven har fått en "borettsrett" i stedet for en "leierett" til sine boliger. For det annet går det ut på en endring i rettsvernsregelen for pant i adkomstdokumenter til aksjeleiligheter, som innebærer at det ikke lenger skal være et krav om at aksjebeviset overleveres for at panteretten skal få rettsvern.

Når det gjelder endringer i rettshjelpsloven, opphevelse av en endring i domstoloven § 33a som aldri ble satt i kraft, to endringer i politiloven, rettelser av enkelte feil i panteloven, stiftelsesloven, bustadbyggjelagslova, burettslagslova, straffeloven og straffeprosessloven, har komiteen ingen innvendinger mot disse forslagene. De er alle av formell karakter og det vises for øvrig til merknadene til de enkelte bestemmelsene i proposisjonen pkt. 8.

8. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstolloven) gjøres følgende endring:

Ny § 143 skal lyde:

Kongen kan i forskrift bestemme at det etableres en prøveordning ved enkelte tingretter og lagmannsretter om bruk av fjernmøteteknologi ved saksforberedende rettsmøter og hovedforhandling, herunder inngåelse av rettsforlik, samt ved behandlingen av straffesaker, herunder straffeprosessuelle spørsmål, og ved avhør av vitner, sakkyndige og bruk av tolketjenester.

Forslag 2

I lov 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) gjøres følgende endring:

§ 13 nytt tredje ledd skal lyde:

I saker som ikke byr på vesentlige tvilsspørsmål, kan nemndas leder innvilge søknader om voldsoffererstatning. Dette gjelder kun der søknaden innvilges som omsøkt og det ikke foretas endringer i forhold til erstatningen. I slike saker kan nemnda også delegere tilsvarende myndighet til å innvilge søknader til Justissekretariatene.

Forslag fra Høyre:

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen fremlegge sak om eventuell utvidelse av forsøksordning med bruk av videokonferanseteknikk og fjernmøteteknologi innen 2007.

9. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Odelstinget til å gjøre slike

vedtak til lover:

A.

Vedtak til lov

om oppløsning av stamhuset Ekeberg

§ 1

De eiendeler som tilhører stamhuset Ekeberg, skal gå over til å bli stamhusbesitterens frie eiendom.

§ 2

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

B.

Vedtak til lov

om endringer i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstolloven) og enkelte andre lover

I

I straffeloven 22. mai 1902 nr. 10 gjøres følgende endring:

§ 12 nr. 3 bokstav a skal lyde:

a) hører blant de som omhandles i denne lov kapittel 8, 9, 10, 11, 12, 14, 17, 18, 20, 23, 24, 25, 26 eller 33, eller §§ 135, 141, 142, 144, 145 annet ledd, 145 b, 147 a, 147 b, 162 c, 169, 192 til 199, 202, 203, 204 a, 222 til 225, 227 til 235, 238, 239, 242 til 245, 291, 292, 294 nr. 2, 317, 326 til 328, 330 siste ledd, 338, 342, 367 til 370, eller 423, og i hvert fall når den

II

I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstoler (domstolloven) gjøres følgende endring:

Ny § 143 skal lyde:

Kongen kan i forskrift bestemme at det etableres en prøveordning ved enkelte tingretter og lagmannsretter om bruk av fjernmøteteknologi ved saksforberedende rettsmøter og hovedforhandling i sivile saker, ved rettsmøter om inngåelse av rettsforlik, ved rettsmøter om varetektsfengsling etter straffeprosessloven, ved rettsmøter for behandling av tilståelsessaker etter straffeprosessloven § 248 og ved avhør av vitner, sakkyndige og bruk av tolker i straffesaker og sivile saker.

III

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 2–3 annet ledd skal lyde:

(2) § 2–2 første ledd bokstav c gjelder tilsvarende.

§ 2–4 annet ledd skal lyde:

(2) § 2–2 første ledd bokstav c gjelder tilsvarende.

§ 2–5 tredje ledd skal lyde:

(3) For pantsettelse av adkomstdokument til leierett eller boret til husrom gjelder § 4–3.

§ 4–3 skal lyde:

§ 4–3 *Adkomstdokument til leierett eller boret til husrom*

(1) Adkomstdokument til leierett eller boret til husrom kan pantsettes.

(2) Som adkomstdokument regnes dokument som representerer en leierett eller boret til husrom knyttet til en overførbar fordring på utleieren eller en andelsrett i et selskap, unntatt borettslagsandel som er registrert i grunnboken.

(3) Panteretten får rettsvern ved at *det gis melding om pantsettelsen til vedkommende utleier eller selskap. Dersom det er knyttet innskuddsbevis til leieretten eller boretten, må dette i tillegg overleveres etter reglene i § 3–2 annet ledd, eller melding må gis til besitteren av dokumentet etter reglene i § 3–2 tredje ledd.*

§ 5–2 tredje ledd skal lyde:

(3) For utlegg i leierett eller boret til husrom knyttet til verdipapir eller innløsningspapir gjelder § 5–8.

§ 5–8 skal lyde:

§ 5–8 *Utlegg i adkomstdokument til leierett eller boret til husrom*

Når det tas utlegg i adkomstdokument til leierett eller boret til husrom, gjelder § 4–3 og § 5–7 femte ledd tilsvarende.

IV

I lov 15. april 2005 nr. 17 om endringer i lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri rettshjelp m.m. gjøres følgende endringer:

I del V gjøres følgende endringer:

§ 3 annet ledd skal lyde:

For arbeid som betales av det offentlige *skal den som yter fri rettshjelp kreve inn egenandel fra klienten etter § 9. Det kan ikke kreves eller mottas ytterligere vederlag av klienten.*

Overskriften i § 8 skal lyde:

§ 8 Refusjon av det offentlige utgifter. *Adgang til å trekke tilbake bevilling til fri rettshjelp*

§ 8 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Bevilling til bistand etter denne lov som innvilges etter økonomisk behovsprøving kan trekkes tilbake

dersom det er gitt ufullstendige eller uriktige opplysninger om søkerens økonomiske situasjon, eller dersom søkerens økonomiske situasjon er vesentlig bedret før rettshjelpen er avsluttet.

Utbetalt salær som etter vedtak i henhold til denne paragraf kreves refundert, er tvangsgrunnlag for utlegg. § 8 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 9 skal lyde:

§ 9 *Betaling av egenandel.*

Mottaker av fri rettshjelp i behovsprøvede saker skal betale en egenandel av utgiftene til bistand etter denne lov. Egenandelen beregnes ut fra en grunnandel tilsvarende gjeldende salærsats for straffesaker og benefiserte saker.

Ved fritt rettsråd betales en egenandel tilsvarende grunnandelen.

Ved fri sakførsel skal det betales en egenandel på 25 prosent av utgiftene, men ikke mer enn 5 ganger grunnandelen.

Nærmere bestemmelser for beregning av egenandel fastsettes i forskrift.

§ 11 første ledd nr. 1 skal lyde:

for utlending som har rett til fri rettshjelp etter utlendingsloven § 42 tredje ledd, fjerde ledd *første punktum og femte ledd.*

§ 11 første ledd nr. 6 skal lyde:

til *den* som har vært utsatt for mishandling fra nærstående, i forbindelse med straffesak mot gjerningspersonen.

§ 11 annet ledd nr. 8 skal lyde:

i klagesaker til *overordnet forvaltningsorgan i Aetat* etter folketrygdloven § 21–12 A og etter arbeidsmarkedsloven § 22 om stønad etter folketrygdloven.

§ 16 første ledd nr. 4 skal lyde:

for utlending i tilfeller som nevnt i utlendingsloven § 42 første ledd og *fjerde ledd annet punktum.*

V

I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker (straffeprosessloven) gjøres følgende endringer:

§ 65 nr. 3 skal lyde:

3) forbrytelser ved trykt skrift eller i kringkastingsending, unntatt forbrytelse mot straffeloven § 204 og § 204 a.

§ 101 skal lyde:

Domstoladministrasjonen antar et tilstrekkelig antall advokater til å gjøre tjeneste som faste offentlige forsvarere. Faste forsvarere ved Høyesterett må ha rett til å føre saker for Høyesterett.

§ 216 b første ledd bokstav b skal lyde:

- b) som rammes av straffeloven §§ 90, 91, 91 a, 94 jf. 90, 145 annet ledd, 162, 162 c, 204 a, 317, jf. §§ 162 eller 390 a.

VI

I lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) gjøres følgende endringer:

§ 3–4 første ledd skal lyde:

Når en overdrager tar forbehold som nevnt i § 3–1 eller § 3–2, skal han oppnevne en bank, en advokat eller etter nærmere regler et overformynderi som tillitsmann. Har overdrageren ikke oppnevnt noen tillitsmann, skal *Stiftelsestilsynet* foreta oppnevningen etter anmodning av erververen. Det samme gjelder hvor den oppnevnte tillitsmann er blitt hindret i å utføre vervet eller ønsker seg fritatt fra det, eller ikke utfører det på forsvarlig måte; i så fall kan også tillitsmannen be *Stiftelsestilsynet* om å foreta oppnevning av ny tillitsmann, hvis ikke overdrageren bestemmer annet.

§ 3–7 annet ledd annet punktum skal lyde:

Slikt samtykke gis av overformynderiet dersom det er tillitsmann, og ellers av *Stiftelsestilsynet*.

§ 3–8 skal lyde:

§ 3–8 Forholdet til forvaltningsloven. Omgjøring.

Forvaltningsloven får ikke anvendelse på tillitsmannen. Tillitsmannens avgjørelser kan omgjøres av *Stiftelsestilsynet* når særlige grunner taler for det. En avgjørelse kan ikke omgjøres for så vidt den har etablert en rett for tredjeperson. *Stiftelsestilsynets* avgjørelser kan ikke påklages.

Forvaltningsloven gjelder likevel for overformynderiet som tillitsmann. For vedtak truffet av overformynderiet er *Stiftelsestilsynet* klageinstans.

§ 3–9 skal lyde:

§ 3–9 Sperring av erstatningsbeløp ol.

Etter anmodning fra skyldneren kan *Stiftelsestilsynet* beslutte at beløp som nevnt i § 2–7 annet ledd bokstavene d til h skal være beslagsfrie også etter at de er utbetalt til skyldneren. Slik anmodning kan fremsettes også etter at utbetaling har funnet sted.

Etter at anmodningen er fremsatt og inntil den er avgjort, kan beslag som er tatt i beløpet, ikke fullbyrdes. Beslag som er tatt i beløpet, taper sin virkning for så vidt som det blir gjort vedtak om beslagsfrihet. Reglene i dette ledd gjelder likevel ikke beslag som er tatt tidligere enn en måned før anmodning om beslagsfrihet er fremsatt.

Dersom det blir gjort vedtak om beslagsfrihet, kan *Stiftelsestilsynet* treffe nærmere bestemmelse om forvaltningen av midlene. Reglene i dette kapittel får tilsvarende anvendelse.

Vedtak om beslagsfrihet og bestemmelser om forvaltningen kan senere endres etter anmodning fra skyldneren eller etter *Stiftelsestilsynets* eget tiltak. Oppheves beslagsfriheten, kan frigivelse av pengene til skyldneren først skje en måned etter at underretning om opphevelse er gitt til de av skyldnerens fordringshavere som har meldt sine krav til *Stiftelsestilsynet*.

VII

I lov 16. juni 1989 nr. 53 om eiendomsmegling skal § 1–1 første ledd nr. 3 lyde:

3. omsetning av borettslagsandel og av aksje, andelsbrev, pantebrev eller annet adkomstdokument med tilknyttet leierett *eller boret* til bolig eller annet areal i bebygget eiendom,

VIII

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (tvangsfullbyrdsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1–8 fjerde ledd skal lyde:

Med adkomstdokument til leierett *eller boret* til husrom menes dokument som representerer en leierett *eller boret* til husrom knyttet til en overførbar fordring på utleieren eller en andelsrett i et selskap, unntatt borettslagsandel som er registrert i grunnboken.

§ 2–10 tredje ledd første og annet punktum skal lyde:

Ved tvangssalg av fast eiendom og adkomstdokumenter til leierett *eller boret* til husrom i lensmannsdistrikt kan namsmannen oppnevnes som medhjelper. Ved tvangssalg av realregistrerte formuesgoder og adkomstdokumenter til leierett *eller boret* til husrom i andre tilfeller kan namsmannen oppnevnes som medhjelper i samsvar med bestemmelser gitt av Kongen.

§ 6–1 annet ledd fjerde punktum skal lyde:

I saker om tvangsdekning i fast eiendom, borettslagsandel eller adkomstdokument til leierett *eller boret* til bolig, kan retten i særlige tilfeller beslutte ut-

settelse etter § 5–12 selv om saksøkte ikke betaler en femtedel av saksøkerens samlede krav dersom tvangsdekningen vil medføre at saksøkte taper retten til nødvendig bolig for seg og sin familie.

§ 7–13 første ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder realregistrerte formuesgoder, finansielle instrumenter registrert i et verdipapirregister, aksjer og adkomstdokumenter til leierett *eller borett* til husrom som saksøkte er registrert eller meldt som eier av.

§ 7–14 annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder realregistrerte formuesgoder, finansielle instrumenter registrert i et verdipapirregister, aksjer og adkomstdokumenter til leierett *eller borett* til husrom som en tredjeperson er registrert eller meldt som eier av.

§ 7–20 sjuende ledd første punktum skal lyde:

Ved utlegg i adkomstdokumenter til leierett *eller borett* til husrom underretter namsmannen vedkommende utleier eller selskap, jf. panteloven § 5–8.

§ 10–1 annet ledd skal lyde:

For tvangsdekning i adkomstdokumenter til leierett *eller borett* til husrom gjelder kapittel 12.

Overskriften til kapittel 12 skal lyde:

Kapittel 12. Tvangsdekning i adkomstdokument til leierett *eller borett* til husrom

§ 12–1 skal lyde:

§ 12–1 *Innledning*

Den som har panterett i adkomstdokument til leierett *eller borett* til husrom, eller i en ideell del av et slikt formuesgode, kan begjære tvangssalg av pantet etter dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.

§ 12–6 tredje ledd oppheves.

IX

I lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven) gjøres følgende endringer:

Overskriften til kapittel III A, plassert umiddelbart foran § 17a, skal lyde:

Kapittel III A. Politiets sikkerhetstjeneste. *Organisering, oppgaver og forebyggende bruk av tvangsmidler*

Overskriften Kapittel III A. Adgangen for Politiets sikkerhetstjeneste til å bruke tvangsmidler i forebyggende øyemed, oppheves.

§ 24a skal lyde:

Politihøgskolen er den sentrale utdanningsinstitusjon for politiet. Politihøgskolen er underlagt Justisdepartementet og har et styre som øverste *organ*. *Sjefen* for Politihøgskolen har på vegne av styret det overordnede ansvaret for og ledelsen av høgskolens virksomhet. Departementet gir nærmere regler om *valg til styret, styremedlemmenes oppnevning*, sammensetning og oppgaver, og om høgskolens oppgaver, organisering og virksomhet.

X

I lov 21. desember 2000 nr. 105 om opplysningsplikt og angrerett m.v. ved fjernsalg og salg utenfor fast utsalgssted (angrerettloven) skal § 2 første ledd bokstav d annet punktum lyde:

Som salg av fast eiendom regnes også salg av adkomstdokumenter med tilknyttet leierett *eller borett* i bolig

XI

I lov 15. juni 2001 nr. 59 om stiftelser (stiftelsesloven) gjøres følgende endring:

§ 21 nåværende tredje ledd blir nytt annet ledd annet punktum.

XII

I lov 6. juni 2003 nr. 38 om bustadbyggjelag (bustadbyggjelagslova) gjøres følgende endring:

§ 3–1 annet ledd annet punktum skal lyde:

Stiftelsesloven kapittel 6 gjeld tilsvarende dersom laget ikke lenger har andelseigarar.

XIII

I lov 6. juni 2003 nr. 39 om burettslag (burettslagslova) gjøres følgende endringer:

§ 6–6 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Om prioritet for panterett som sikrar lån for erverv ved tvangssal, gjeld *tvangsfullbyrdelsesloven* § 11–33 andre ledd andre punktum og § 11–51 fjerde ledd tredje punktum.

§ 14–9 sjettede ledd skal lyde:

(6) Til andelane er registrerte, gjeld dei tidlegare reglane om rettsvern for rettserverv og om tvangssal.

Det kan likevel ikkje etablerast rettsvern for avtala panterett i burettslagsandel på anna vis enn ved registrering i *grunnboka* når det er gått eitt år etter at lova her blei sett i kraft.

XIV

I lov 20. februar 2004 nr. 7 om endringer i domstolloven og jordskifteloven gjøres følgende endring:

Endringen i § 33 a oppheves.

XV

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at lovendringene skal tre i kraft til ulik tid.

Følgende endringer trer likevel i kraft straks:

- a) lovens avsnitt I, II, IX og XI til XIII
- b) endringen av lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant § 2–3 annet ledd og § 2–4 annet ledd i avsnitt III
- c) endringen av lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker § 65 nr. 3 og § 216 b første ledd bokstav b i avsnitt V.

Oslo, i justiskomiteen, den 13. desember 2005

Anne Marit Bjørnflaten

leder

Olav Gunnar Ballo

ordfører